

ไก่ป่า

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เป็นชาวพุทธจะหาที่พึ่ง มันพึ่งไม่ได้ พึ่งไม่ได้เพราะอะไร มันเหมือนไก่บ้านกับไก่ป่า ถ้าเป็นไก่ป่า เห็นไหม ไก่ป่านั้นจะอาศัยชีวิตของมัน อยู่ของมันเอง แล้วมันมีศักดิ์ศรีของมัน มันหา กินของมัน มันจะตายบางทีมันก็ตายโดยธรรมชาติของมัน ถ้ามันโดนเขาจับไปมันก็เป็นอาหารของมัน กับไก่บ้านไง เรายังเป็นไก่บ้าน หวังพะว้าพะวงไปหมดเลยว่าจะไม่มีที่กิน ไม่มีอะไร สะสมอาหารไว้จนเหลือเพื่อ ไก่บ้านเห็นไหม หน้าที่ตื่นขึ้นมาก็กิน กินแล้วก็นอน นอนแล้วก็กิน กินแล้วก็รอเป็นอาหารของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดของเราเนี่ยมันเป็นไก่บ้าน สะสมทุกอย่างเลย ของที่พึ่งที่อาศัยนี้ต้องเป็นวัตถุ ต้องเป็นเงินเป็นทอง เป็นเครื่องอยู่อาศัย เป็นตำแหน่งหน้าที่การงาน นี้อะพอทำงานก็เครียด พอเครียดมากเลย พอลาออกขึ้นมาก็มีความคิดอีกแล้ว ว่าออกมาทำอะไร ออกมาเพื่ออะไร คิดอยากมีหน้าที่การงานอีกแล้ว เพราะว่าตัวเองมองไปว่าตัวเองออกมาแล้วนี้ไม่มีคุณค่าไง

นี่กิเลสมันหลอกอย่างนั้น กิเลสมันหลอกของมัน หลอกว่าตัวเองนี้เหมือนกับไก่บ้านไง หลอกกว่าเป็นไก่บ้าน ไก่บ้านต้องมีอาหารสะสมไว้เยอะ ๆ ขึ้นมากินแล้วก็นอน นอนแล้วก็กิน กินแล้วก็ให้เขาเชือดใจ มองแต่วัตถุว่าเราจะมีความสุขได้เฉพาะถ้ามีวัตถุ มีตำแหน่งหน้าที่การงานเท่านั้น ถ้าไม่มีตำแหน่งหน้าที่การงานมันก็ไม่มีความสุข

เราบอกเหมือนไก่ป่า ไก่ป่านั้นมันอยู่หากินของมันไป ถ้าพูดถึงอาหารที่มันไม่มีเนี่ย มันแล้วแต่มันจะหากินได้นะ ค่อยๆหากินได้ก็หากินไปธรรมชาติของมัน เราย้อนกลับมาให้เห็นคุณค่าของมนุษย์ ตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นหน้าที่การงาน แต่คนที่จะมีเป็นคนขึ้นมา เป็นมนุษย์ขึ้นมาแล้วถึงจะมีหน้าที่การงานใช่ไหม ให้ย้อนกลับมาคุณค่าของเรา

แล้วคุณค่าของเรานี้ธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของคนนะ เราบอกว่าเครื่องยนต์ เห็นไหม ถ้าเครื่องมันติดตลอดนี้มันแก้ไขเครื่องไม่ได้หรอก เอาแค่ดับเครื่องนี้ ดับเครื่องทำความสมาธินี้ สมาธิเกิดขึ้นได้ แต่เรายังทำยิ่งเครียด เพราะอะไร? เพราะว่าเรานี้เหมือนไก่บ้าน เราสะสม พอเราสะสมนี้มันยึดติด ความยึดติดนี้มันยึดติดกับสิ่งความคิด ยึดติดกับทุก ๆ อย่าง พอยึดติดกับทุก ๆ อย่างแล้วมันก็จะยึดติดตรงนั้นว่าต้องเป็นอย่างนั้น คุณค่าต้องเป็นเท่านั้นไป

คนเรามันหยาบเกินไป คนเราไม่รู้จักศาสนาที่ฟังอะไร? ศาสนานี้บอกให้ปล่อยวาง ศาสนาให้ละ ให้ปล่อย ให้วางใจใหม่ ผู้ที่ปล่อยที่วางเป็นผู้ที่ได้ ฟังสิ ผู้ที่ยึดที่มันเป็นผู้ที่ไม่ได้ ผู้ที่ยึดที่มันพยายามยึดให้ได้ ยึดให้มันเข้ามานี้ มันยังยึดมันมันยังทุกข์ เพราะมันยึดมัน มันไม่มีอะไรจริงเลย พระพุทธเจ้าสอนว่าโลกนี้เป็นของสมมุติทั้งหมด แต่ในความรู้ของเรา มันรู้แบบตื้น ๆ พื้นฐานของมันคือว่าปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย แล้วก็อยู่กันประสาโลกไป

เหมือนกับขงจื้อ ขงจื้อนี้ครอบครัวใหญ่ แล้วเป็นความกตัญญู เป็นผู้ที่ว่าพยายามมีวัตถุประสงค์ เป็นความครอบครัวใหญ่ เป็นสิ่งที่ว่ามีวัตถุประสงค์ เป็นวัตถุประสงค์ เป็นความเจริญของโลกเขา ขงจื้อสอนอย่างนั้น สอนความเป็นศีลธรรม กตัญญูกตเวทีเท่านั้น แต่เรื่องความครอบครัวใหญ่ เรื่องความกตัญญู เรื่องคิดพันไป มันเรื่องของโลกเขา กตัญญูนี้มันมีกตัญญูอยู่เยอะแยะไป

ในบารมี ๑๐ ทศ พระเจ้าสามอระไรรันนะ ที่ว่าหาบพ่อหาบแม่ไว้ข้างหนึ่งเลย พระพุทธเจ้าบอกว่า ถ้าชาตินั้นพยายามสะสมบุญญานุการ พระพุทธเจ้าบอกว่าเอาพ่อเอาแม่ไว้ข้างซ้ายข้างขวา นะ แล้วให้ถ่ายลงมานะ ถ่ายรดลงมา อยู่บนไหล่ของตัวนี้เราป้อนอยู่กินนี้ อันนี้ขนาดนั้นนะ แต่นี้เป็นบุญไหม? เป็น แต่บุญอย่างนี้มันน้อยกว่าที่เราเปิดตาพ่อแม่

เราเปิดหูเปิดตาพ่อแม่นี้มันเปิดใจพ่อแม่ ถ้าเราเปิดใจพ่อแม่นี้มันไม่แต่ชาตินี้ไป พอมันตายไปคนเราจิตนี้เวลาตายไปร่างกายแปรสภาพไป แต่หัวใจต้องไปเกิดใหม่ บุญกุศลถ้าเขาลืมตาที่เขาสร้างบุญกุศล เขาทำคุณงามความดีของเขาไว้ คุณงามความดีนี้มันสุขใจตั้งแต่ชาติปัจจุบัน เราเอา

มาไว้บนไหล่ของเราละ แล้วเราป้อนอยู่ที่นี่ ถ้าหัวใจมันทุกข์นะ เราป้อนเราบำเรอขนาดไหน เขาก็มีความทุกข์

แต่ถ้าเขาเปิดหัวใจนะ เปิดหัวใจหัวใจเขามีความสุขก่อน ความเป็นอยู่ข้างนอกมันเป็นเรื่องของหยาบ ๆ แล้ว มันเป็นเรื่องความเป็นอยู่ของใจแล้ว มันจะเห็นคุณค่าของใจ อันนี้มันบอกว่าไก่บ้านนี่มันไม่เห็นคุณค่าของใจใจ ไก่บ้านมันว่ามันสุขสบายกว่าไก่ป่า มันคิดว่าไก่ป่า มันมีเครื่องอยู่อาศัย ไก่บ้านมันอาศัยวัตถุนิยม อาศัยเครื่องอยู่อาศัยแล้วมีความสุข

นี่เป็นไก่บ้าน พอเป็นไก่บ้าน จิตมันก็ยึดมันถ้อมมันอย่างนั้น แล้วมันก็ไม่เห็นคุณค่าของความสุขของใจ ไม่เห็นคุณค่าของมนุษย์ คุณค่าของมนุษย์นี่เรามองเฉพาะร่างกายนี้ไม่ได้ ถ้าร่างกายนี้ละ มีหัวใจอยู่ที่นี่ หัวใจเรามีอยู่มันมีธาตุไฟอยู่ มันก็เผาผลาญอยู่ เราขยับตัวได้ พอเราตายไป พอใจมันออกจากร่างเท่านั้นละ ร่างกายนี้แข็งเป็นท่อนไม้เลย ขยับตัวไม่ได้เลย

นี่หัวใจถึงสำคัญกว่า ถ้าหัวใจสำคัญกว่า หัวใจมันกินอะไร? ถ้าคนมันละเอียดเข้ามา มันจะเห็นว่าหัวใจนี่มันกินคุณธรรม กินคุณงามความดี กินบุญกุศล พอกินบุญกุศลขึ้นมานี้ เริ่มทำสมาธิได้ ถ้ามันเชื่อตรงนี้ใจ เชื่อว่าอาหารของใจมันละเอียดอ่อน มันละเอียดอ่อนกว่าอาหารของกายมาก อาหารของกายนี่มันหยาบกินไป อาหารของกายคือวัตถุนิยมนี่มันเหมือนไก่บ้าน มันสะสมอย่างนี้ มันหยาบใจ จิตใจมันหยาบ มันไม่เห็นคุณงามสิ่งที่จะละเอียดเข้าไป ในเมื่อมันไม่เห็นสิ่งที่ละเอียดเข้าไปนี่มันปล่อยอันนั้นไม่ได้

แล้วเราพยายามจะไปทำสมาธินี้มันก็คิดว่าทำสมาธิ มันไม่เข้าใจใจ เหมือนกับตัวเองนี่ไปฝืนตัวเองไว้ ธรรมดาของคนมันต้องคิดดี แล้วมันจะหยุดคิดได้อย่างไร ในเมื่อเราหยุดคิดไม่ได้ เราก็ต้องคิดไป มันก็พยายามพุทโธ เห็นไหม มันเหมือนกับอันหนึ่งก็พยายามจะคิดไว้ อันหนึ่งก็จะไปยับยั้งมัน มันทุกข์ใหม่ ถึงบอกว่ามันทุกข์มากนะ เพราะคนไม่เข้าใจว่า เรื่องของจิตนี่มันพักได้ ที่สุดของความคิดมันหยุดได้

พอมันหยุดได้เราบอกว่าเครื่องยนต์นี้มันแค่หยุดหมุน เครื่องยนต์หยุดหมุนแล้วเราจะไปซ่อมเครื่องยนต์นี้เราต้องไปเปิดเครื่องยนต์ซ่อมเครื่องยนต์อีก เห็นไหม การซ่อมเครื่องยนต์นั้นนี่จะเป็นวิปัสสนา สมถกรรมฐานแค่ทำความหยุดเท่านั้น เรายังต่อต้าน ในจิตได้สำนึกมันต่อต้านความรู้สึกของตัวเองนะมันคิดว่ามันเป็นไปไม่ได้ไง สิ่งที่เป็นไปไม่ได้มันก็ยิ่งเครียด ๒ ชั้น ๓ ชั้น

มันน่าสงสารๆ ตรงนี้ สงสารที่ว่าข้างหน้าก็ไปไม่ได้ ถอยหลังก็ถอยหลังไม่ได้ อยู่กับปัจจุบันนี้ก็เดือดร้อน ฟังสิ ทุกข์ใหม่ จะไปข้างหน้าหรือมันก็แบบว่ามันไปแล้วมันไปแข่งขันแล้วมันก็ปวดหัวมาก มันก็อยากจะถอยหลัง พอถอยหลังไปนี่เราจะอยู่อย่างไร ในเมื่อเราจะอยู่ได้เราต้องมีปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย จะอยู่ในปัจจุบันก็ทุกข์ เราถึงบอกว่าไอ้สิ่งนั้นนี่เครื่องอยู่อาศัยนี้เราสะสมมา เรามีเงินมีทองเข้ามานี่ ถ้าเราใช้ของเราไปประสาเรา เราเลี้ยงชีวิตปัจจัย ๔ นี้เราพออาศัยของเราไปได้ ถ้าเราพออาศัยของเราไปได้นี้สิ่งนั้นเราอยู่ในโลกได้แล้ว ถ้าเราอยู่ในโลกได้แล้วนี่หัวใจสำคัญ สิ่งที่ทำให้หัวใจสำคัญนะ

ย้อนกลับมาที่ ถึงทำความสงบได้ ธรรมชาติของมัน มันมีคุณค่ามากถ้าทำความสงบ สิ่งที่มันคิดมันเดือดร้อนนั่นนะ แล้วถ้ามันสงบลง มันสงบลงจะเห็นคุณค่าของความสงบอันนั้น พอเห็นคุณค่าของความสงบอันนั้นปั๊บ มันจะเห็นคุณค่าของโรคภัยไข้เจ็บใจ สิ่งที่โรคภัยไข้เจ็บเพราะมันวิตกกังวล มันไปติดเกี่ยวอันนั้นไว้มาก ถ้ามันปล่อยวางเข้ามา จิตใจมันปล่อยวางเข้ามา โรคนี้หายโดยธรรมชาติของมันเลย

มันเป็นเรื่องโรคของจิต มันไม่ใช่เรื่องโรคของกาย หมอรักษาไปเถิด ๆ กรรมเห็นไหม โรคเรามี ๓ ชนิด โรคกรรม โรคร่างกายเจ็บไข้ได้ป่วยธรรมชาติของมัน โรคอุปาทาน อุปาทานนี้อุปาทานจนเป็น อุปาทานอยู่อย่างนั้นนะ อุปาทานจนเป็น โรคกรรมมันรักษาไม่หาย โรคธรรมชาติของมัน มันเสื่อมสภาพของมันไป อันนี้โรคอุปาทาน พอโรคอุปาทานนี้หัวใจมันก็เป็นไปอย่างนั้น แล้วเครียดไปหมดเลย ๆ มันคิดนี่ เราให้เห็นคุณค่าของศาสนาใจ

ถ้าเรามองเห็นคุณค่าของศาสนา เราปล่อยวางใจเข้ามานี่ ใจเราพัฒนาขึ้นมาขนาดไหน แต่เดิมถ้าเราไม่พัฒนามันก็เป็นอย่างนั้นนะ เมื่อวานอ่านใจเขาณะ แบบว่ามันเหมือนกับมันอยู่

ห่างไกลกับศาสนามาก เหมือนกับคนป่วย แล้วที่อยู่ห่างไกลกับยามาก แล้วจะเอายามากินนี่มันก็ เหมือนกับสงฆ์ในยานั้น ว่าอย่างนั้นเลย ไม่กล้ากินยานั้นไง คนป่วยแล้วไม่มียา กิน

ทั้ง ๆ ที่ธรรมะนี้มีอยู่นะ ศาสนานี้มีอยู่โดยสมบูรณ์เลย แต่เพราะเขาคิดของเขาอย่างนั้น ความคิดของเขาอย่างนั้น แล้วก็คิดแล้วช่วยตัวเองไม่ได้นะ ศาสนธรรมมีอยู่แต่ช่วยตัวเองไม่ได้ แล้วตัวเองก็ทุกข์ นั่งน้ำตาไหลนะ นั่งร้องไห้ตลอด ทุกข์มาก ทุกข์มากอย่างที่ว่านี่ ไปข้างหน้าก็ไป ไม่ได้ ถอยหลังก็ไปไม่ได้ อยู่ปัจจุบันนี้ถึง งงมากเลย

นี่เพราะอะไร? เพราะความหยาบอันนั้นไม่ได้ฟังธรรม พวกเรานี้มันพัฒนาขึ้นมาเพราะอะไร? เพราะเราฟังธรรมของเราขึ้นมา เห็นไหม ฟังธรรม ธรรมนี้บอกว่า ธรรม ศาสนธรรมคำสั่งสอนไง พระพุทธเจ้าผ่านตรงนี้มาก่อน พระพุทธเจ้าเห็นใจมาก่อน ถ้าผู้ที่หูตาสว่างบอกคนตาบอดนะ คนตาบอดต้องลึงเลสงฆ์ทั้งหมด คนตาบอดใจมันบอด พอใจมันบอดนี่มันก็ต้องสงฆ์

ความสงฆ์อันนั้นนะมันก็ต่อต้าน มันสงฆ์ปั๊บนี้ คนสงฆ์คิดคติมันจะมีอะไรในหัวใจบ้างละ มันก็ขุ่นมัวไปหมด ในหัวใจมันสงฆ์ไปหมด แล้วมันก็กระพือให้มันเร้าร้อนไปหมด มันจะหาเหตุหาผลขึ้นมา โอ้ความหาเหตุหาผลอันนั้นนะมันกวนใจให้ขุ่น กวนใจให้ทุกข์ก่อนเพราะมันสงฆ์ แล้วคนตาดีล่ะ? คนตาดีมันสงสารไง คนตาดีบอกสิ่งสิ่งนั้นนะมันหยุดได้โดยธรรมชาติของมัน ฟังสิ ฟังว่าสิ่งสิ่งนั้นธรรมชาติของมันหยุดได้โดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว มันหยุดได้

แต่นี้เพราะตัวเองไม่รู้ ตัวเองไม่รู้แล้วไม่เข้าใจว่ามันหยุดได้ มันเป็นไปไม่ได้ที่มันจะหยุดได้ มันก็เลยคิดใหญ่ไปเลย ๆ แล้วความที่มันหยุดได้จริง ๆ ถ้าคนตาดีเคยทำแล้วเห็นสภาพมันหยุดได้ พอมันหยุดได้แล้ว นี่มันเป็นเรื่องสิ่งที่หยาบ ๆ เริ่มต้นเท่านั้นเอง พอเริ่มต้นขึ้นมาจะยกวิปัสสนานั้นอีกเรื่องหนึ่ง ถึงบอกว่าจะให้ปูพื้นฐานของใจอันนี้ให้ได้

ถ้ามันมีศาสนา มีศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่ แล้วเราศึกษาของเราอยู่นี้ เราพัฒนาขึ้นมาของเราเนี่ย เราเปิดกว้างใจ เหมือนกับหัวใจเราเริ่มเปิดขึ้นมา เห็นภาพราง ๆ แต่ถ้าเราทำความสงบของใจขึ้นมาเนี่ย นั่นนะผู้ใดเห็นธรรมผู้หนึ่งเห็นตถาคต ความเห็น

ตถาคตหมายถึงว่าพระพุทธเจ้าเห็นอย่างนั้น พระพุทธเจ้าสัมผัสอย่างนั้น แล้วเราสัมผัสตามที่องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสัมผัส สัมผัสเข้าไปเลย เห็นเงา เห็นราง ๆ ก่อนแล้วก็เห็นเงา แล้วถ้า
เราวิปัสสนาจนกิเลสมัน...

(เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)